

Van: [redacted] <[redacted]@fryslan.frl>
Verzonden: 29-04-2026 11:23
Aan: [redacted] <[redacted]@fryslan.frl>,
[redacted] <[redacted]@fryslan.frl>,
[redacted] <[redacted]@fryslan.frl>
Onderwerp: FW: Natuurtoets versie 24-04-2026

Hoi collega's,

Wat mij betreft is het wel akkoord zo.

Wat is aangevuld is een gedeelte over ganzen uit de natuurtoets van 2020 (die de provincie destijds dus al heeft goedgekeurd) met recente data, de beantwoording van onze vragen (met dus nadere onderbouwingen) en een nadere analyse voor meervleermuis. De notitie voor zeearend is ook aangevuld.

Ik voel me de tijdsdruk geen behoefte aanvullende vragen te stellen, ik heb ook geen grote. We hadden het vorige week over een eventuele vergunning zodat het e.e.a. gemonitord kan worden, maar ook daarbij heb ik geen dermate harde argumentatie om van de conclusie dat er geen omgevingsvergunning nodig is af te wijken.

[redacted] heeft vandaag verlof, die kan er morgen naar kijken (helaas, we hadden beide vrijdag onze laptop geopend maar ze hebben hem zaterdag pas gestuurd).

Groet, [redacted]

Van: [redacted] <[redacted]@zonneparkskulenboarch.nl>
Verzonden: zaterdag 25 april 2026 11:18
Aan: [redacted], [redacted] <[redacted]@fryslan.frl>; [redacted] <[redacted]@fryslan.frl>; [redacted]
<[redacted]@fryslan.frl>; [redacted], [redacted] <[redacted]@fryslan.frl>
CC: [redacted], [redacted] <[redacted]@fryslan.frl>
Onderwerp: Natuurtoets versie 24-04-2026

Goedemorgen,

Gistermiddag heb ik de geactualiseerde natuurtoets ontvangen van BügelHajema. Nogmaals bedankt voor de brede en snelle inzet van jullie team op dit dossier. Over de Aeriusberekening zal volgende week nog contact worden gelegd om ook dat deel naar tevredenheid af te ronden. Succes met de beoordeling; voor ons is het weer even afwachten. Ik hoor volgende week graag over de voortgang.

(Als jullie dit lezen is het weekend ws al voorbij, maar toch een fijn weekend toegewenst)

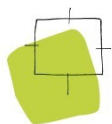
Met vriendelijke groet,

 J

 J Zonnepark Skulenboarch B.V.

T: 06- J

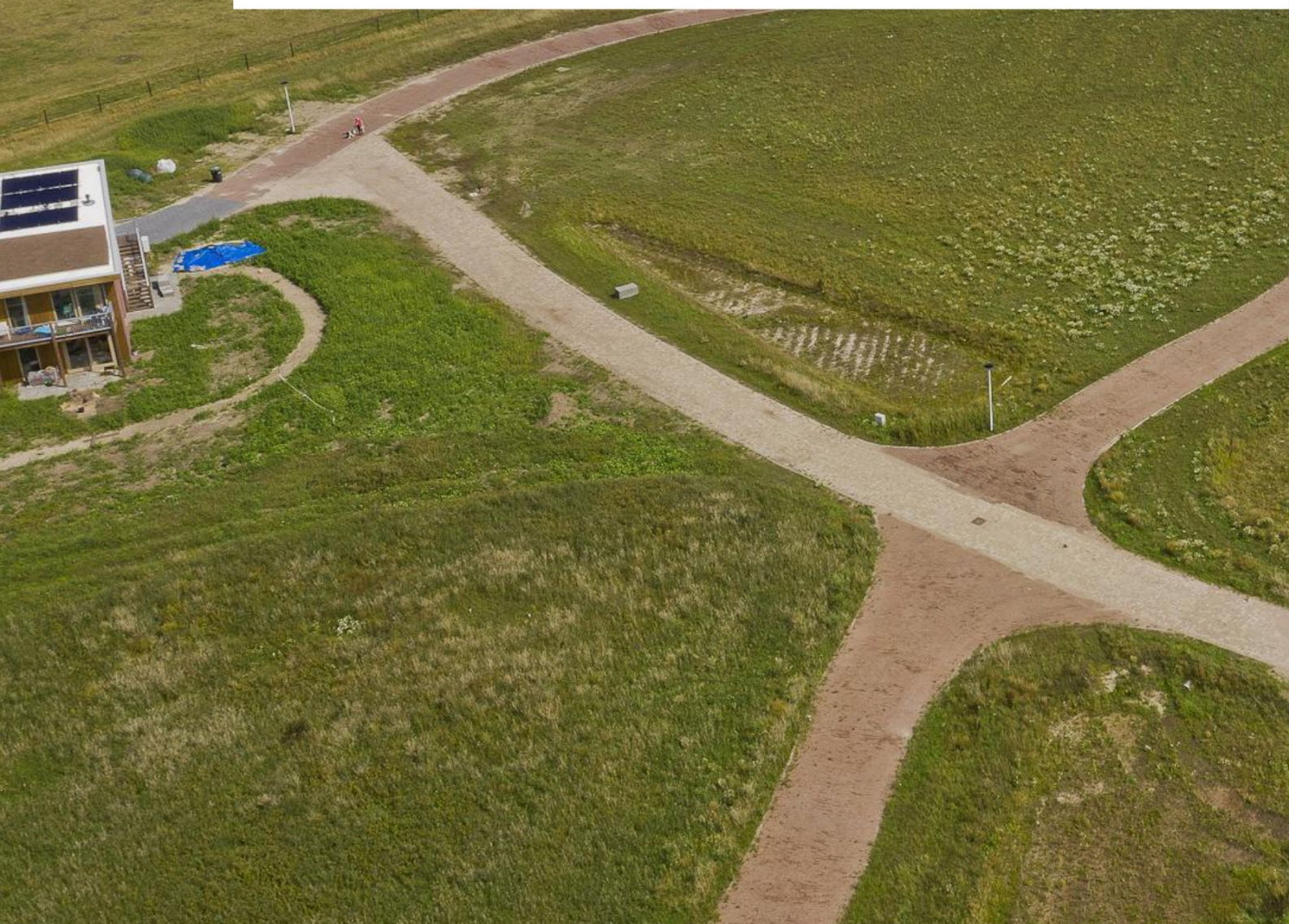
M: J [@zonneparkskulenboarch.nl](mailto:J@zonneparkskulenboarch.nl)

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Natuurtoets aanleg drijvend zonnepark
Skûlenboarch
DEFINITIEF

Natuurtoets aanleg drijvend zonnepark Skûlenboarch

DEFINITIEF

24 april 2026

Projectnummer P004186

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Soortenbescherming	8
2.1	Wet- en regelgeving	8
2.1.1	Algemene zorgplicht	8
2.1.2	Flora- en fauna-activiteiten	8
2.2	Inventarisatie	9
2.2.1	Planten	9
2.2.2	Vogels	11
2.2.3	Vleermuizen	12
2.2.4	Grondgebonden zoogdieren	13
2.2.5	Amfibieën	14
2.2.6	Vlinders	14
2.2.7	Libellen	15
2.2.8	Overige beschermde soortgroepen	15
2.2.9	Overige soortgroepen van Rode lijsten	15
2.3	Toetsing	16
2.3.1	Planten	16
2.3.2	Vogels	16
2.3.3	Vleermuizen	17
2.3.4	Grondgebonden zoogdieren	19
2.3.5	Amfibieën	20
2.3.6	Vlinders	20
2.3.7	Libellen	20
2.3.8	Overige beschermde soortgroepen	21
2.3.9	Overige rode lijstsoorten	21
3	Gebiedsbescherming	22
3.1	Wet- en regelgeving	22
3.1.1	Natura 2000-gebieden	22
3.1.2	Natuurnetwerk Nederland	23
3.1.3	Natuur buiten het NNN, weidevogelkansgebied en ganzenfoerageergebied	23
3.2	Inventarisatie	23
3.3	Toetsing	24
3.3.1	Natura 2000-gebieden	24
3.3.2	Natuurnetwerk Nederland	26
4	Beschermde houtopstanden	27
4.1	Wet- en regelgeving	27

4.2	Inventarisatie en toetsing	27
5	Conclusie	28
5.1	Samenvatting	28
5.2	Soortenbescherming	28
	5.2.1 Zorgplichtmaatregelen	28
5.3	Gebiedsbescherming	29
5.4	Houtopstanden	29
Bijlagen		30
	Bijlage Analyse zeearend	31

1 Inleiding

Aanleiding

De initiatiefnemer heeft plannen om op de voormalige zandwinplas Skûlenboarch een drijvend zonnepark te realiseren. Om de uitvoerbaarheid van het plan aan de destijds geldende natuurwet- en regelgeving te toetsen, is in 2021 door BügelHajema Adviseurs een natuurtoets uitgevoerd en een ecologisch werkprotocol opgesteld¹². Aangezien de natuurwet- en regelgeving in het plangebied sindsdien zijn gewijzigd, is deze voorliggende actualisatie van de natuurtoets uitgevoerd. Het doel van deze natuurtoets is om na te gaan of het plan vanuit ecologisch oogpunt uitvoerbaar is. Uit de natuurtoets kan ook blijken dat aanvullend onderzoek in het kader van de Omgevingswet (Ow) of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is.

Naast het raadplegen van bronnen (NDFF) is het plangebied ten behoeve van de natuurtoets op 4 december 2025 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden waren: bewolkt, droog, circa 7 °C en een zwakke wind (0 -1 Bft).

Plangebied en voornemen

De zandwinplas Skûlenboarch is een circa 45 ha grote waterplas met aflopende oevers, omgeven door houtsingels en bosschages waarbij het totale gebied inclusief omliggende elementen ongeveer 65 ha beslaat (figuur 1). Het plangebied ligt in agrarisch gebied tussen de dorpen Drogeham, Kootstertille en Schuilenburg. Aan de noordwestzijde van het plangebied ligt het bedrijventerrein Skûlenboarch. Aan de noordzijde grenst het plangebied aan een weg met daarachter het Prinses Margrietkanaal (Knillesdijp) en noordelijk daarvan een ander bedrijventerrein. Aan de oostzijde grenst het plangebied aan een verharde weg met aan weerszijden houtsingels. Aan de zuidzijde ligt ook een verharde weg, maar deze is van het plangebied gescheiden door een smalle strook grasland. Aan de westzijde ligt een onverhard pad met houtsingels erlangs.

De zandwinplas bestaat uit twee min of meer vierkante delen die met elkaar zijn verbonden. De plas wordt vanuit de oevers al snel diep. In de zuidoosthoek ligt een ondieper stuk water met een recreatiestrandje dat is afgescheiden van de rest van de plas door een kade van basaltblokken (nummer 1 in figuur 1). In het zuiden van de plas bevindt zich een landtong met deels een oeverwal (nummer 2 in figuur 1). Aan de noordkant ligt een vlonder/uitkijksteiger aan de waterkant (nummer 3 in figuur 1). Aan de oostkant bevindt zich een klein deel met een oeverwal/zandwal (nummer 4 in figuur 1). De hoger gelegen delen achter de oevers rondom de gehele zandwinplas zijn begroeid met bosschages en bomen, en met name aan de zuidkant is de strook tussen de grens van het plangebied en de oevers bebost. Dit stuk bos wordt doorkruist door een wandelpad; dit wandelpad loopt door de lengte van het bos, evenwijdig aan de rand van de zandwinplas.

¹ BügelHajema Adviseurs (24 maart 2021) Natuuronderzoek Zandwinplas Skûlenboarch

² BügelHajema Adviseurs (24 maart 2021) Ecologisch werkprotocol Skûlenboarch

De plannen bestaan uit de aanleg van een drijvend zonnepark van circa 20 - 25 ha (figuur 2). Het drijvend zonnepark bestaat uit gekoppelde modules met zonnepanelen, die met bodemverankering op het diepe deel van de plas liggen, minimaal 30 meter uit de oever. De panelen zijn zogeheten 'glas-glas panelen'. Dit type zonnepanelen is (zoveel mogelijk) licht doorlatend. Er komen ook lichtstraten binnen de modules. Daarmee kan zonlicht het wateroppervlak en de diepere lagen van de plas blijven doordringen. Onder de zonnepanelen worden biohutten gerealiseerd.

De verbinding met de oever bestaat uit een netaansluiting en een inkoopstation, die aan de noordwestzijde van de plas worden geplaatst. Hiervoor worden beperkte graafwerkzaamheden ten behoeve van het aanleggen van kabels (figuur 3) uitgevoerd. Op twee plekken komen de kabels vanaf het zonnepark het land op. Er worden geen bomen gekapt voor het aanleggen van deze kabels. Het in figuur 3 geprojecteerde trafohuisje wordt verplaatst naar een verharde plek. De kabels naar het meest noordoostelijk veld worden door middel van een HDD-boring onder plekken met bomen en struiken geboord.

Ten zuiden van het zonnepark worden drijvende rietlanden gerealiseerd, om het zonnepark aan het zicht te onttrekken en als golfbreker.

Als het zonnepark in bedrijf is genomen vinden er onderhoudswerkzaamheden plaats. Het gaat hierbij om circa 10 tot 20 bezoeken per jaar. Hiertoe behoort ook het schoonmaken van de zonnepanelen. De schoonmaakwerkzaamheden gebeuren overdag en vooral in de lente/zomermaanden. Er worden uitsluitend biologisch afbreekbare schoonmaakmiddelen ingezet. Na 30 jaar zal het zonnepark volledig worden ontmanteld.

Deze natuurtoets richt zich uitsluitend op de realisatie en in gebruik name van het zonnepark. In de toekomst is de aanleg van recreatieve voorzieningen en een ecologische impuls rond de plas voorzien. De toetsing van effecten op beschermde soorten door aanleg van recreatieve voorzieningen zoals fiets- en wandelpaden volgt in een separaat traject.

Foto's 1 t/m 8. Impressie van het plangebied op 4 december 2025. Foto 1: Nije Industriewei aan de noordzijde van het plangebied, foto 2: pad 'Mounekamp' dat langs de westzijde van het plangebied loopt, foto 3: Joerelaan aan de zuidkant van het plangebied, foto 4: landtong begroeid met brem, foto 5: strandje aan de zuidzijde van de westelijk deel van de zandwinplas, foto 6: oeverwal/zandwal aan de oostzijde van de zandwinplas, foto 7: zicht op de zandwinplas vanuit het oosten, foto 8: vlonder/ uitkijksteiger aan de noordkant.

2 Soortenbescherming

2.1 Wet- en regelgeving

2.1.1 Algemene zorgplicht

Voor de gehele fysieke leefomgeving geldt een algemene zorgplicht (artikelen 1.6, 1.7 en 1.7a Omgevingswet). Deze zorgplicht houdt in dat nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving als gevolg van activiteiten redelijkerwijs zoveel mogelijk worden voorkomen of beperkt. In geval van aanzienlijke nadelige gevolgen kunnen activiteiten op grond van deze zorgplicht ook worden verboden (artikel 1.7a Omgevingswet).

2.1.2 Flora- en fauna-activiteiten

Sommige activiteiten kunnen negatieve effecten hebben op beschermde dieren en planten. In dat geval wordt gesproken van flora- en fauna-activiteiten. De Omgevingswet (Ow) geeft in hoofdstuk 4 algemene regels over activiteiten in de fysieke leefomgeving, waaronder flora- en fauna-activiteiten³. In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) zijn de flora- en fauna-activiteiten verder uitgewerkt⁴.

Specifieke zorgplicht

Er geldt een specifieke zorgplicht voor flora- en fauna-activiteiten (artikel 11.27 Bal). Deze zorgplicht houdt in dat degene die een flora- en fauna-activiteit verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben, maatregelen moet nemen om die gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken of achterwege te laten. Deze plicht houdt in ieder geval in dat onderzoek moet worden verricht naar de aanwezigheid van de soorten en naar voor deze soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats in het plangebied of in de nabijheid van het plangebied, zoals genoemd in artikel 11.27, lid 2a Bal. Hieronder vallen alle soorten van de Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn en soorten genoemd in bijlage IX van het Bal of in de Nederlandse Rode lijsten (artikel 2.19, lid 5, sub a, sub 3 Ow). Op de Rode lijsten staan soorten die uit Nederland zijn verdwenen of dreigen te verdwijnen, ingedeeld in verschillende categorieën voor mate van bedreiging (van gevoelig tot verdwenen uit Nederland).

Vergunningplicht

Voor het uitvoeren van een flora- en fauna-activiteit is in beginsel een omgevingsvergunning ingevolge de Omgevingswet (artikel 5.1, lid 2, sub g) en het Bal (zie hierna) nodig. De vergunningplicht geldt voor negatieve effecten op:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn (paragraaf 11.2.2, artikelen 11.37-11.45 Bal);
- dier- en plantensoorten die zijn beschermd op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (paragraaf 11.2.3, artikelen 11.46-11.53 Bal);

³ Voor het begrip flora- en fauna-activiteit zie bijlage bij Ow artikel 1.1.

⁴ Artikelen 11.27 en 11.28 en de paragrafen 11.2.2 tot en met 11.2.5 Bal.

- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage IX van het Bal (paragraaf 11.2.4, artikelen 11.54-11.59 Bal).

Vergunningvrije gevallen

In het Bal zijn daarnaast vergunningvrije gevallen aangewezen waarvoor, zoals de naam al zegt, geen vergunning nodig is. Het gaat hierbij om flora- en fauna-activiteiten die zijn aangewezen in een programma, een omgevingsverordening, een ministeriële regeling of een gedragscode. Aan het aanwijzen van vergunningvrije gevallen zijn wel eisen verbonden die verschillen per beschermingstype. Voor Vogelrichtlijnsoorten staan deze omschreven in artikelen 11.41-11.45 Bal, voor Habitatrichtlijnsoorten in artikelen 11.49-11.53 Bal en voor andere soorten in artikelen 11.55-11.59 Bal.

2.2 Inventarisatie

Uit het raadplegen van gegevens van de laatste vijf jaar in de Nationale Databank Flora en Fauna⁵ (NDFF) op 2 december 2025 blijkt dat in de directe omgeving (binnen 3 km) van het plangebied diverse beschermde plant- en diersoorten bekend zijn. In dit geval gaat het specifiek om vogels met jaarrond beschermde nesten, vleermuizen, grondgebonden zoogdieren, een amfibie, een libel, vlinders en een plant. Ook zijn in de omgeving van het plangebied verschillende rode lijstsoorten bekend. Hierna worden per soortgroep alle relevante soorten besproken.

2.2.1 Planten

Een groot deel van de oeverbegroeiing langs de waterlijn van de gehele plas bestaat uit riet, maar ook soorten als rietgras en pitrus die ook verderop op de oevers groeien. Op enkele plekken aan de waterkant groeit (invasieve) watercrasula (foto 11 en 12), voornamelijk aan de zuidzijde van de plas. In het water was tijdens het veldbezoek vanaf de kant verder geen waarneembare watervegetatie aanwezig. Mogelijk is watervegetatie aanwezig op de bodem, gezien het moment van het veldbezoek (december).

In de ruigtes hogerop groeien algemene kruiden zoals grote teunisbloem, bijvoet, akkerdistel en diverse soorten zuring (veldzuring, schapenzuring en krulzuring). Op diverse plekken groeit gewone brem, met name op de landtong in het zuiden van de plas (nummer 2 in figuur 1). De begroeiing wijst op voedselrijke omstandigheden.

Op de zandige oevers van het zuidelijk deel van het plangebied zijn recentelijk grote aantallen jonge bomen en struiken geplant, zoals: zwarte els, eenstijlige meidoorn, ruwe berk, sleedoorn, hondsroos, zomereik en gele kornoelje (foto 9).

De opgaande beplanting bestaat voornamelijk uit zomereik en ruwe berk, op de lagere delen groeien veel zwarte els en wilgen. Er is een gevarieerde ondergroei van struiken en planten met onder andere brede stekelvaren, eikvaren, braam, eenstijlige meidoorn, brem en sleedoorn.

⁵ De NDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in Nederland. Nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door soortexperts gevalideerd.

Foto 9 en 10: Aanplant van jonge inheemse boom- en struiken van in maart 2025 aan de oevers van de zuidzijde van de plas.

Foto 11 en 12: Watercrasulla aan de oevers van de zuidzijde van de plas.

Uit de omgeving is beschermde grassoort dreps bekend (NDFF); er zijn waarnemingen bekend op 1,6 km zuidwestelijk van het plangebied. De biotoop van dreps bestaat uit zonnige, open plaatsen op matig droge, vrij kalkarme, matig voedselrijke, lichte grond en groeit op wintergraanakkers, speltakkers, soms op spoorwegterreinen, braakliggende grond, wegranden en open plekken in bermen van wegen en ruigten. Geschikt biotoop voor dreps is niet aanwezig in het plangebied en de aanwezigheid van dreps binnen het plangebied kan worden uitgesloten.

Er zijn ruim veertig soorten planten van de Rode lijst in, en in de omgeving van, het plangebied bekend (NDFF). Een aantal van deze soorten kan voorkomen op de oevers van een waterpartij, zoals armbloemige waterbies, brede waterpest, vlottende bies, moeraslathyrus en stijve moerasweegbree. Tijdens het veldbezoek op 23 april 2020 zijn wel enkele zeldzamere (maar niet-beschermde) soorten gevonden, zoals echt duizendguldenkruid en liggend hertshooi. Tijdens het veldbezoek in december 2025 zijn de betreffende zeldzame soorten en soorten van de Rode lijst niet aangetroffen. Dit kan mogelijk worden verklaard doordat de planten bovengronds al waren afgestorven in voorbereiding op de winterrust, waardoor herkenning niet meer mogelijk was. Het kan echter ook goed mogelijk zijn dat deze zeldzame planten in het geheel niet aanwezig zijn. Dit is echter niet uit te sluiten.

2.2.2 Vogels

Vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Uit de omgeving van het plangebied zijn verschillende vogelsoorten bekend waarvan de nesten jaarrond beschermd (categorie 1 t/m 4) zijn, zoals huismus, gierzwaluw, ijsvogel, roek, ransuil, buizerd, sperwer en zeearend (NDFF). Ook is er een aantal soorten van categorie 5 bekend, zoals kleine bonte specht en middelste bonte specht⁶.

In het plangebied staat geen bebouwing, waardoor voor gebouwbewonende soorten zoals huismus en gierzwaluw geen geschikte nestgelegenheid aanwezig is. De aanwezige oeverwallen zijn geschikt als nestgelegenheid voor ijsvogel. In de oeverwal van de landtong in het zuiden (nummer 2 in figuur 1) is een nest van een ijsvogel aangetroffen op circa 80 cm hoogte vanaf het wateroppervlak (foto 13 en 14). In de overige oeverwallen, zoals aan de zuidoostzijde, zijn geen nesten van ijsvogel aangetroffen. Er zijn geen nestholten van oeverzwaluw (een koloniebroeder) aangetroffen.

Foto 13 en 14: nest van ijsvogel in de oeverwal van de landtong aan de zuidzijde (blauw omcirkeld)

In de bomen en bosschages in en rondom het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen sporen of nesten aangetroffen die van vogels met jaarrond beschermde nesten kunnen zijn, zoals roek, ransuil, buizerd, sperwer of zeearend. Aangezien er op het moment van het veldbezoek weinig tot geen blad aan de bomen zat was het mogelijk om alle bomen op deze grote nesten te inspecteren. De aanwezigheid van nesten van roek, ransuil, buizerd, sperwer en zeearend in het plangebied kan worden uitgesloten.

Foerageergebied

Het plangebied is door de afwisseling van oppervlaktewater, open delen, bomen en bosschages geschikt foerageergebied voor een groot aantal soorten vogels, waaronder vogels met jaarrond beschermde nesten zoals ijsvogel, roek, ransuil, buizerd en sperwer. Ijsvogel zal voornamelijk in de ondiepere delen van de zandwinplas jagen waar het makkelijker is kleine vis te vangen. Er zijn aanwijzingen uit GPS-onderzoek en waarnemingen van de Werkgroep Zeearend dat twee zeearenden regelmatig aanwezig zijn bij de zandwinplas Skûlenboarch en zich hier vaak langdurig ophouden⁷. In de bijlage bij deze natuurtoets wordt nader ingegaan op zeearend.

⁶Vogels met jaarrond beschermde nesten als er sprake is van ecologisch zwaarwegende redenen.

⁷Werkgroep Zeearend Nederland, 2025. Terreingebruik, dispersie en sterfte van jonge Zeearenden uit Nederland. Voortgangsrapport 2024.

Overige soorten

In de bomen en struiken in het plangebied kunnen algemene soorten broeden, zoals merel, zanglijster, heggenmus, tjiftjaf, fitis, braamsluiper, roodborst, winterkoning en houtduif.

Tijdens het veldbezoek is zowel aan de westzijde als aan de zuidzijde van de plas een groene specht waargenomen. In de bomen rondom de plas zijn tijdens het veldbezoek geen holen waargenomen die geschikt zijn als spechtenhol, maar door de slechte bereikbaarheid van een deel van de bomen (met name aan de westzijde) zijn niet alle bomen onderzocht.

Tijdens het veldbezoek zijn naast een opvliegende houtsnip ook aalscholver, kokmeeuw, grauwe gans en wild eend waargenomen. Uit de omgeving is een aantal soorten van de Rode lijst bekend, waaronder een aantal soorten met de status bedreigd en ernstig bedreigd (draaihals, paapje, tapuit, watersnip, zomertaling, zwarte stern en kemphaan). Het plangebied is marginaal geschikt als broedbiotoop voor deze soorten. Nesten van deze en overige te verwachten algemene en rode lijstsoorten zijn alleen tijdens de broedperiode beschermd.

2.2.3 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Uit de omgeving van het plangebied zijn vijf vleermuissoorten bekend, namelijk gewone dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis (NDFF). Ook watervleermuis is in het plangebied waargenomen.

Vanwege de afwezigheid van bebouwing in het plangebied kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen, zoals laatvlieger, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en meervleermuis in het plangebied worden uitgesloten.

Rondom de zandwinplas, en met name aan de oost-, zuid- en westkant, zijn veel bomen aanwezig. Bij meerdere bomen is waargenomen dat er loszittende schors, spleten of beide aanwezig zijn, wat mogelijk toegang biedt tot verblijfplaatsen voor boombewonende vleermuizen zoals rosse vleermuis en watervleermuis (foto 15 en 16). Door de slechte bereikbaarheid (met name aan de westzijde) konden niet alle bomen onderzocht op worden loszittende schors, spleten en holtes.

Foerageergebied

De bomen en bosranden rondom de zandwinplas kunnen onderdeel vormen van het foerageergebied van verschillende soorten vleermuizen.

De zandwinplas zelf kan dienen als foerageergebied voor rosse vleermuis, watervleermuis en meervleermuis. Vooral meervleermuizen foerageren boven grote wateren en langs oevers, en het plangebied is een voor meervleermuis zeer geschikt foerageergebied.

In 2020 is nader onderzoek gedaan naar het gebruik van de plas als foerageergebied van vleermuizen⁸. Destijds maakten de soorten ruige en gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis, watervleermuis en meervleermuis gebruik van de zandwinplas als foerageergebied. De waargenomen aantallen vleermuizen in 2020 waren laag, tot maximaal 4 per soort. Ze maakten vooral gebruik van de randen

⁸ BügelHajema Adviseurs (24 maart 2021) Natuuronderzoek Zandwinplas Skûlenboarch

van de plas, af en toe van meer centrale delen van zuidelijke helft van de plas, en incidenteel ook van het centrale deel van de noordelijke helft.

Foto 15 en 16: boom met loshangend schors en holtes aan de oostzijde van het plangebied.

Vliegroute

Tijdens het onderzoek in 2020 is een vliegroute van gewone dwergvleermuis vastgesteld langs de weg aan de oostrand van het plangebied (foto 2).

2.2.4 Grondgebonden zoogdieren

Vergunningvrije gevallen

De oevers en beboste delen van het plangebied vormen geschikt leefgebied voor een aantal grondgebonden zoogdiersoorten, zoals uit de NDFF bekende soorten, waaronder veldmuis, bosmuis, huisspitsmuis, vos en ree. De bovengenoemde grondgebonden zoogdiersoorten zijn in bijlage 5.1 van de Omgevingsverordening Fryslân aangewezen als vergunningvrije gevallen. Tijdens het veldbezoek zijn op de modderige oevers van de zandwinplas veel pootafdrukken van ree aangetroffen, en daarnaast veel hollen van (waarschijnlijk) muizen, met name op de landtong (foto 17 en 18).

Niet-vergunningvrije gevallen

In de directe omgeving van het plangebied zijn de niet-vergunningvrije grondgebonden zoogdiersoorten boommarter, bunzing, waterspitsmuis, wezel en otter bekend (NDFF).

In de bomen rondom de plas zijn tijdens het veldbezoek geen hollen waargenomen die geschikt zijn voor boommarter, maar door de slechte bereikbaarheid van een deel van de bomen (met name aan de westzijde) is een deel van het plangebied niet onderzocht.

Voor de kleine marterachtigen bunzing en wezel zijn de beboste delen en begroeide oevers langs de randen van het plangebied zeer geschikt. Er is voldoende dekking in de vorm van bosschages en dichte begroeiing aanwezig. Ook langs de oevers en onder de bomen bevinden zich mogelijkheden om langs te migreren in de vorm van struiken en andere dichte begroeiing. De begroeiing biedt daarnaast veel mogelijkheden voor verblijf- en rustplaatsen voor kleine marterachtigen. Deze soorten maken daarnaast ook vaak gebruik van hollen van bijvoorbeeld muizen, ratten en woelrat als verblijfplaats. In het plangebied zijn veel hollen waargenomen (foto 18). De aanwezigheid van kleine marterachtigen kan binnen het plangebied niet worden uitgesloten.

Er zijn meerdere waarnemingen van otter in het plangebied bekend en er zijn veel waarnemingen van otter bekend uit de omliggende omgeving (NDFF). De soort profiteert van de aanwezigheid van vis in de zandwinplas. Op de plekken waar kabels het land op zullen komen zijn geen geschikte rust- en verblijfplaatsen van otter aangetroffen. De rietkragen en bosschages langs overige delen van de oevers bieden wel geschikte rust- en verblijfplaatsen. De aanwezigheid van rust- en verblijfplaatsen van otter kan hier niet worden uitgesloten.

Foto 17 en 18: pootafdrukken ree en hol van (waarschijnlijk) een muis op de oevers van de zandwinplas aan de zuidkant

2.2.5 Amfibieën

Vergunningvrije gevallen

Het plangebied biedt door het permanent oppervlaktewater en de oevers met omringende bosschages geschikt voortplantings- en landbiotoop voor algemene amfibieënsoorten, zoals bastaardkikker, meerkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander (NDFF). Deze soorten zijn in bijlage 5.1 van de Omgevingsverordening Fryslân aangewezen als vergunningvrije gevallen.

Niet-vergunningvrije gevallen

Uit de omgeving van het plangebied is heikikker bekend (NDFF). Heikikker heeft een zeer duidelijke voorkeur voor de landschapstypen heide, hoogveen, laagveen en halfnatuurlijk grasland. Geschikt waterhabitat voor heikikker is voedselarm tot matig voedselrijk, met waterplanten zoals verschillende soorten fonteinkruiden. Voor heikikker en overige kritische en niet-vrijgestelde soorten is het plangebied niet geschikt en daarmee wordt de aanwezigheid van deze soorten uitgesloten.

Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van 'groene kikker' bekend (NDFF). Niet bekend is welke soort 'groene kikker' het betreft: de vergunningvrije bastaard- en/of meerkikker, of de niet-vergunningvrije poelkikker. Aangezien bastaard- en meerkikker bekend zijn uit dit deel van Friesland, en het plangebied buiten het bekende verspreidingsgebied van poelkikker ligt, is het aannemelijk dat het bastaard- en/of meerkikker betreft, en niet de (zeldzamere) en niet-vergunningvrije poelkikker. De aanwezigheid van poelkikker kan worden uitgesloten.

2.2.6 Vlinders

Uit de omgeving zijn de beschermde dagvlindersoorten grote vos en grote weerschijnvlinder bekend (NDFF). Het gaat slechts om incidentele waarnemingen in de omgeving van het plangebied; voor beide soorten beperkt tot één exemplaar in de afgelopen vijf jaar en voor zowel grote vos als grote

weerschijnvlinder op meer dan 1,5 km afstand van het plangebied. Het plangebied bevat echter geschikte structuurelementen voor grote vos, zoals zonbeschenen bosranden, houtwallen en ruige vegetatie. Ook waardplanten voor grote vos, zoals wilgen en populieren, zijn aanwezig in het plangebied. Hierdoor kan grote vos niet worden uitgesloten voor het plangebied.

Grote weerschijnvlinder heeft specifieke eisen, zoals grote aaneengesloten bossen met voldoende waardplanten (bijvoorbeeld ratelpopulier) en rustige, schaduwrijke plekken voor voortplanting. Dergelijke structuren ontbreken in het plangebied en directe omgeving. Gezien het ontbreken van geschikte habitat en het feit dat er geen populaties in de nabijheid zijn vastgesteld, kan de aanwezigheid van een functionele voortplantings- of rustplaats voor grote weerschijnvlinder worden uitgesloten.

Er zijn geen soorten van de Rode lijst dagvlinders uit de directe omgeving bekend (NDFF). Het plangebied is door de inrichting wel geschikt voor soorten van de Rode lijst, zoals bruine vuurvlinder, oranje zandoogje, bont dikkopje en kleine vuurvlinder. Habitats voor deze soorten zijn aanwezig in het plangebied.

2.2.7 Libellen

Uit de omgeving is de beschermde libellensoort gevlekte witsnuitlibel bekend (NDFF). Deze soort vereist ondiepe, voedselarme vennen met rijke watervegetatie en stabiele waterstanden. De zandwinplas heeft diepe wateren, steile oevers en weinig vegetatie, waardoor het ongeschikt is voor gevlekte witsnuitlibel. De aanwezigheid van gevlekte witsnuitlibel wordt voor het plangebied uitgesloten.

2.2.8 Overige beschermde soortgroepen

Overige beschermde soorten uit de soortgroepen reptielen, vissen en overige zijn niet uit de directe omgeving bekend (NDFF). Vanwege de geringe geschiktheid als leefgebied en de geïsoleerde ligging in agrarisch gebied zijn reptielen niet te verwachten. Beschermde vissoorten zijn ook niet te verwachten, doordat geschikt habitat ontbreekt (steile oevers, weinig vegetatie). Het plangebied biedt overige beschermde soorten ongewervelden ook geen geschikt leefgebied. Hierdoor kan de aanwezigheid van beschermde vissen, reptielen en overige ongewervelden worden uitgesloten.

2.2.9 Overige soortgroepen van Rode lijsten

Uit de omgeving van het plangebied zijn enkele diersoorten van de Rode lijst bekend, zoals zompsprinkhaan (Rode lijst sprinkhanen), klompvoetje (Rode lijst wantsen), kleine zomerslaper (Rode lijst snuitkevers en Eeltslak (Rode lijst weekdieren) (NDFF). Het is niet uitgesloten dat enkele exemplaren van deze, of van andere diersoorten van de Rode lijsten aanwezig zijn in het plangebied. Verder zijn er meerdere soorten mossen en schimmels, en één soort korstmos, van de Rode lijst bekend uit de omgeving (NDFF). Ook voor deze soorten, of andere soorten mossen, schimmels en soort korstmossen van de Rode lijst, is het niet uitgesloten dat enkele in het plangebied aanwezig zijn.

2.3 Toetsing

2.3.1 Planten

Negatieve effecten op beschermde plantensoorten en plantensoorten van de Rode lijst door de aanleg van het zonnepark kunnen worden uitgesloten.

2.3.2 Vogels

Jaarrond beschermde nestplaatsen

In het plangebied is één nest aangetroffen van een vogelsoort met jaarrond beschermde nest; een nest van een ijsvogel in de oeverwal van de landtong in het zuiden van het plangebied (locatie 2 in figuur 1). Op deze plek komen geen panelen te liggen (zie figuur 2). De afstand tot het park is circa 150 meter. Negatieve effecten op ijsvogel door verlies van nestplaatsen of verstoring van nestplaatsen kunnen daarom uitgesloten worden. Werkzaamheden op het water worden gemeden in vorstperiodes als ijsvorming optreedt, omdat ijsvogel in die periodes zeer kwetsbaar is. Er worden zodoende geen negatieve effecten op foeragerende ijsvogels verwacht. Materialen, machines en arbeidskrachten die naar het zonneveld toe gaan worden verzameld en vervoerd vanaf de industriekavel aan de noordzijde van de plas. Deze locatie is niet geschikt als broedplaats voor ijsvogel.

Daarnaast zijn er voor zover bekend twee slaapplekken van zeearend aanwezig. Door de aanleg van de zonnepanelen worden de twee slaapplekken van zeearend niet fysiek aangetast.

Essentieel foerageergebied

Ijsvogel en zeearend kunnen het oppervlaktewater van de zandwinplas als foerageergebied gebruiken. Ijsvogel jaagt voornamelijk in ondiep water, langs oevers. Rondom de panelen is een zone van circa 30 meter (ondiepere delen) aangehouden waarmee er geen sprake is van verlies van essentieel foerageergebied. Mede door het gebruik van glas-glas panelen worden er geen negatieve effecten verwacht op het voedselaanbod, omdat deze licht doorlaten. Er worden ook bio-hutten onder de panelen aangebracht. Jonge visjes schuilen en foerageren in deze bio-hutten. De verwachting is dat het aanbod zal toenemen. Negatieve effecten op jaarrond beschermde nest- en rustplaatsen van ijsvogel door verlies van foerageergebied kunnen uitgesloten worden.

Door de aanleg van de zonnepanelen verdwijnt geen essentieel foerageergebied voor zeearend (zie bijlage).

Negatieve effecten op jaarrond beschermde nest- en rustplaatsen van zeearend door verlies van foerageergebied kunnen uitgesloten worden.

Het plangebied vormt naar verwachting een onderdeel van het foerageergebied van soorten als roek, ransuil, buizerd en sperwer. Deze soorten foerageren voornamelijk in de bosschages en ruigtes rondom de plas. Deze blijven gehandhaafd en blijven daarmee geschikt als foerageergebied. Negatieve effecten op jaarrond beschermde nest- en rustplaatsen van overige soorten door verlies van foerageergebied kunnen ook uitgesloten worden.

Overige soorten

Voor de overige soorten, zonder jaarrond beschermd nest, geldt dat het vernietigen van in gebruik zijnde nesten bij wet verboden is. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. De meeste vogels broeden tussen half maart en half juli, maar ook in de periode half februari tot eind september kunnen broedgevallen voorkomen. Door volgens het werkprotocol te werken wordt vernietiging van in gebruik zijnde nesten voorkomen.

2.3.3 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen kan niet worden uitgesloten. Er worden voor de aanleg van het zonnepark geen bomen gekapt. Negatieve effecten op vleermuizen door verlies van verblijfplaatsen kunnen uitgesloten worden.

Foerageergebied

Het plangebied wordt naar verwachting na uitvoering van het plan niet ongeschikt als foerageergebied voor gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis. Negatieve effecten op deze soorten door verlies van foerageergebied en vliegroutes treden niet op. Gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis foerageren naar verwachting langs de randen van de zandwinplas en langs de weg aan de oostzijde van het plangebied (foto 2) en slechts incidenteel over het oppervlaktewater van de plas. Om verstoring van vleermuizen te voorkomen wordt geen lichtuitstraling veroorzaakt op bomen rondom de zandwinplas of direct op het water. Er wordt alleen overdag gewerkt, tussen één uur na zonsopkomst en één uur voor zonsondergang. Met het oog op de aanwezige vleermuizen zal geen gebruik worden gemaakt van kunstlicht. Er wordt ook geen verlichting aangebracht voor de gebruiksfase.

Meervleermuis foerageert bij voorkeur boven open water van plassen, meren en brede waterwegen. Dit geldt in mindere mate ook voor watervleermuis en rosse vleermuis. Meervleermuis kan bijzonder gevoelig zijn voor de aanleg van drijvende zonneparken boven water, omdat deze soort sterk afhankelijk is van open water⁹. Aanleg van een drijvend zonnepark kan in theorie leiden tot verlies van foerageergebied van water- en meervleermuis en een afname van het voedselaanbod (insecten), vooral als ondiepe zones en oevers worden bedekt. Uit het nader onderzoek uit 2020 blijkt echter dat meervleermuis (en ook watervleermuis) voornamelijk langs de randen van de zandwinplas foerageert. Dit is bekend gedrag bij meervleermuis. Het effectieve foerageergebied bevindt zich boven de ondiepe zones, waar bij voorkeur beschutting door oeverbegroeiing aanwezig is. Dit is logisch aangezien op die locatie de meeste insecten aanwezig zijn¹⁰.

De meer- en watervleermuis zijn in 2020 in lage aantallen waargenomen, resp. maximaal 2 en 4, en dan ook vooral boven de randen van de plas. Voor zover vleermuizen ook gebruik maken van meer

⁹ Haarsma, A-J (2024). Meervleermuis trend en knelpunten voor Natura 2000-gebieden in Fryslân. Rapport 2023_13. Batwater onderzoek en advies, Rossum

¹⁰ Haarsma, A-J & Koopmans (2017). De Meervleermuis in Fryslân. Kennisontwikkeling voor monitoring. A&W-rapport 2418 Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden

centrale delen van de plas betrof dit vooral de zuidelijke helft van de plas, die ongewijzigd blijft (circa 10 hectare).

In 2021 bevond de dichtstbijzijnde bekende kraamverblijfplaats van meervleermuis zich circa 800 meter ten zuiden van de randen van zandwinplas aan de Bosweg 1 te Oostermeer en op 3 km aan de Kammingastrjitte 41 te Harkema¹¹. De kraamverblijfplaats in Oostermeer vermeld op de kaart kraamverblijfplaatsen van de provincie Fryslân, staat niet op de meest recente koloniekkaart meervleermuis van het Netwerk Groene Bureaus¹² en is ook op geen enkele andere wijze te vinden, zoals via de NDFF, waarneming.nl of via onderzoeksrapporten. Uitsluitend in één rapportage van JM Ecologie uit 2021 wordt een Bosweg 1 in Oenkerk benoemd¹³. Echter blijkt dat er geen Bosweg 1 in Oenkerk bestaat. Daarbij wordt in de rapportage benoemd dat de bijbehorende kolonie (teleenheid) zoek is. Vermoedelijk is de kraamverblijfplaats op de kaart van de provincie Fryslân abuis. Er zijn in elk geval geen openbare documenten vindbaar waar iets wordt gezegd over de grootte van de verblijfplaats. De dichtstbijzijnde vindbare kraamverblijfplaatsen via verschillende kanalen, zoals de koloniekkaart en NDFF bevinden zich in Harkema en Burgum op een afstand van 3 tot 5 kilometer. Ook over de kraamverblijfplaats in Harkema is erg weinig terug te vinden. Deze verblijfplaats staat op de kaart van de provincie (2022) en op de koloniekkaart 2024, maar is in overige rapporten of kaarten niet terug te vinden. Alleen op de NDFF staat een waarneming van acht zwermende dieren uit 2022. Het is niet duidelijk wat de grootte is van deze verblijfplaats.

Verreweg meeste kraamverblijfplaatsen bevinden zich aan de westzijde van het Burgumer Mar en de Leijen in Burgum en De Tike, waarmee deze grote meren tussen de kraamverblijfplaatsen en het projectgebied in liggen. Het is het meest waarschijnlijk dat de meeste meervleermuizen boven deze grote plassen foerageren, omdat deze hoogwaardiger foerageergebied vormen. De meren zijn drie tot vijf keer zo groot als het projectgebied, waarmee ze alleen al in oppervlakte meer foerageergebied bieden. Des te belangrijker is de waterkwaliteit en de oeverbegroeiing van deze meren. Zandafgravingen zijn in de regel armer in voedselrijkdom dan grote ondiepe meren. Dit betekent dat er minder snel plantengroei langs de oevers optreedt. Oeverbegroeiing en onderwaterbegroeiing is cruciaal voor insecten, zoals muggen, schietmotten, kokerjuffers en nachtvlinders. Vliegende insecten bij water hebben beschutting en voedsel nodig, wat voortkomt uit plantengroei. De oeverzones van de grote meren zijn al veel ouder dan die van de zandwinplas, waardoor deze in een veel verder stadium zijn. Een later stadium in de successie van oeverbegroeiing en onderwaterplanten heeft dus ook al langer gezorgd voor insectenpopulaties. Daarbij is de diversiteit van het insectenbestand direct gekoppeld aan de diversiteit van de begroeiing. Doordat het Burgumer Mar en De Leijen een veel bredere oeverzone hebben, gemiddeld ondieper zijn en verder in successie is het zeer voor de hand liggend dat deze twee meren van groter belang zijn als foerageergebied dan de zandwinplas van Skûlenboarch. Tevens is in 2012 geconstateerd dat de kolonies in Bergum ook veel gebruik maken van de Alde Feanen, die op een afstand van 7 tot 10 km vanaf Burgum liggen¹⁴.

¹¹ Provincie Fryslân (10 februari 2022) Kaart kraamverblijf meervleermuis <https://hub.arcgis.com/datasets/fryslan::kraamverblijf-meervleermuis/about>, geraadpleegd in april 2026

¹² Netwerk Groene Bureaus (20 mei 2024) Koloniekkaart Meervleermuis

¹³ Haarsma, A.-J., W. Oevering, H. Zomer & R. Ploeg, 2021. Meervleermuis in Friesland. Uitvliegtellingen en populatietrend 2019-2021. Rapport R21.137 JM ecologie b.v., Gorredijk

¹⁴ Haarsma, A.-J. (2012) De meervleermuis en Natura 2000 in Nederland

De zandwinplas vormt hierdoor geen essentieel foerageergebied voor de meervleermuizen in de omgeving, omdat er hoogwaardiger foerageergebied beschikbaar is. Deze gebieden liggen binnen de vliegafstand die deze vleermuis over het algemeen aflegt voor foerageervluchten en in deels ook dicht bij de belangrijkste grote kraamverblijfplaatsen in Burgum en de Tike.

Daarnaast komen in het zuiden van de plas geen zonnepanelen te liggen, waardoor naast de 30 meter vrije zone langs de oevers, circa 10 hectare open water beschikbaar als foerageergebied voor meervleermuis (en overige soorten) blijft. Er is geen sprake van de aanleg van verlichting, waardoor verstoring van foeragerende meervleermuizen niet aan de orde is. Er zal direct na de bouw van het zonnepark een groot drijvend rietveld worden aangelegd om het park vanaf het zuiden uit het directe zicht te nemen. Deze rietkraag zorgt voor extra luwte en daarmee de aanwas van insecten. Ook het zonnepark zelf breekt de wind over het water, waardoor er meer luwte langs de randen ontstaat, wat gunstig is voor vliegende insecten.

Gezien de voorgaande uiteenzetting kunnen negatieve effecten op meervleermuis door verlies van (essentieel) foerageergebied nog steeds uitgesloten worden. Een hernieuwd onderzoek zal geen aanvullende info opleveren. Wij zien dan ook geen beweegredenen om het nader onderzoek naar foerageergebied opnieuw uit te voeren.

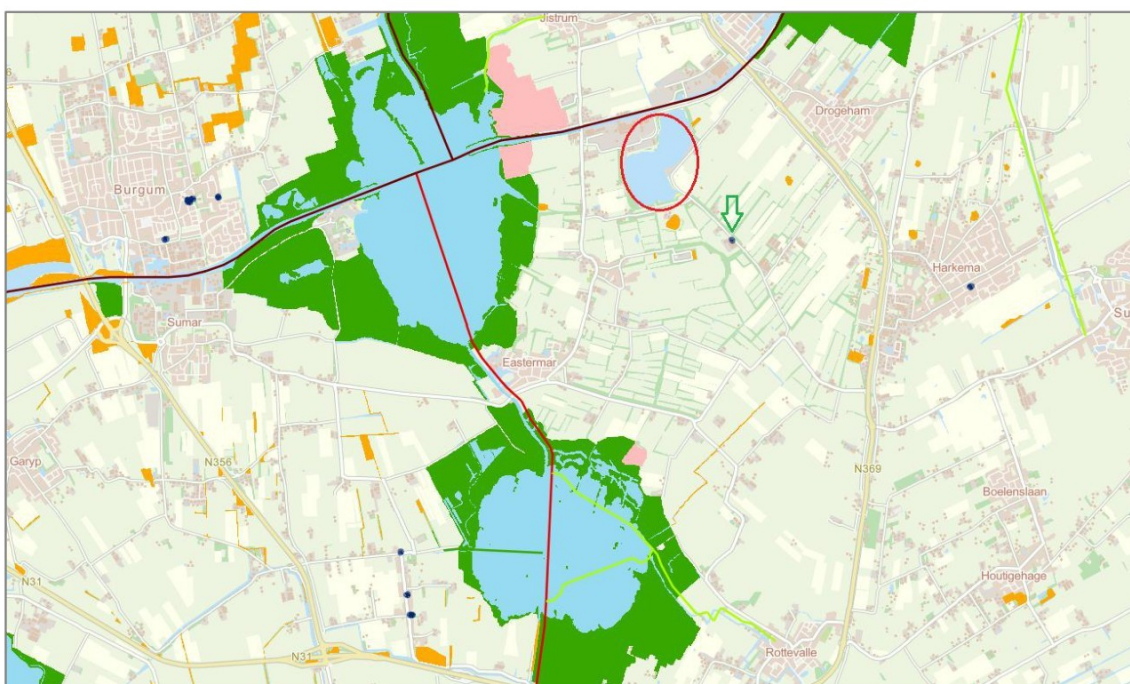

Fig. 3. Overzicht van indicatieve kraamverblijfplaatsen van meervleermuis. Bron: Natuur overzichtskaart (indicatief), provincie Fryslân, fryslan.maps.arcgis.com. Het projectgebied is aangegeven met de rode cirkel en de blauwe stippen geven de kraamverblijfplaatsen aan. De dichtstbijzijnde, op 800 in Oostermeer die in 2021 is vastgesteld aangegeven met de groene pijl, is mogelijk abuis.

2.3.4 Grondgebonden zoogdieren

Negatieve effecten op boommarter en kleine marterachtigen kunnen uitgesloten worden, omdat er geen bomen of struiken worden verwijderd voor de aanleg van het park. Verstoring door geluid en

trillingen zijn niet aan de orde aangezien het geluid van een HDD-boring vergelijkbaar is met het geluid van een vrachtwagen die op het naastgelegen bedrijfsterrein staat te laden/lossen.

Otter kan de zandwinplas en de oevers als foerageergebied gebruiken en mogelijk verblijfplaatsen hebben in de oevers. In de plannen is geen sprake van werkzaamheden aan de oevers waardoor geen rust- en verblijfplaatsen van otter verloren gaan. Er is ook geen sprake van negatieve effecten op otter door verlies van foerageergebied. Ook na realisatie van het zonnepark blijft er voldoende geschikt foerageergebied voor otter over, namelijk in ieder geval circa 10 hectare open water in het zuiden van de zandwinplas. Daarnaast blijven ook de oevers met een zone van 30 meter vrij van panelen. Hoewel lichtreductie lokaal negatieve effecten kan veroorzaken, kan de aanwezigheid van drijvende structuren ook schuilgelegenheid bieden aan vis, wat een positief effect kan hebben op het voedselaanbod voor otter. Daarbij worden de panelen boven de diepe zone geplaatst. Ook vis leeft voor het grootste deel in de ondiepe(re) zones.

Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen enkele verblijfplaatsen van algemene zoogdiersoorten die niet onder de specifieke zorgplicht voor flora- en fauna-activiteiten vallen, worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene en Rode Lijst soorten vallen onder de vergunningvrije gevallen, zoals benoemd in de Omgevingsverordening provincie Fryslân. Voor deze soorten hoeft geen vergunning te worden aangevraagd. Wel gelden voor deze soorten de zorgplichten van de Omgevingswet. Er worden genomen om negatieve effecten op deze soorten te voorkomen of verminderen, door voorafgaand aan graafwerkzaamheden voor de elektriciteitskabel grasland kort te maaien.

2.3.5 Amfibieën

Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen verblijfplaatsen van algemene amfibieënsoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen onder de vergunningvrije gevallen, zoals aangewezen in de Omgevingsverordening Fryslân 2022. Voor deze soorten hoeft geen vergunning te worden aangevraagd. Wel gelden voor deze soorten de zorgplichten van de Omgevingswet. Er worden maatregelen genomen om negatieve effecten op deze soorten te voorkomen of verminderen, door voorafgaand aan graafwerkzaamheden voor de kabel, grasland kort te maaien.

2.3.6 Vlinders

Negatieve effecten op de beschermde vlindersoort grote vos kan op voorhand worden uitgesloten, omdat er geen bomen gekapt worden.

Als gevolg van de ontwikkelingen wordt geen biotoop van vlinders van de Rode lijst worden aangetast. Negatieve effecten op beschermde vlinders en vlinders van de rode lijst kunnen uitgesloten worden.

2.3.7 Libellen

Negatieve effecten op beschermde libellensoorten kunnen worden uitgesloten.

2.3.8 Overige beschermde soortgroepen

Op alle overige beschermde soortgroepen kunnen negatieve effecten worden uitgesloten, omdat de aanwezigheid van deze soorten kan worden uitgesloten.

2.3.9 Overige rode lijstsoorten

Met betrekking tot eventueel aanwezige rode lijstsoorten (korstmossen, mossen, schimmels, sprinkhanen, wantsen, snuitkevers en weekdieren) worden genomen om negatieve effecten op deze soorten te voorkomen of verminderen en aan de specifieke zorgplicht te voldoen. Dit kan bijvoorbeeld door te vergraven grond (met zaden) in het plangebied te houden en het maaien van vegetatie buiten de bloeiperiode.

3 Gebiedsbescherming

3.1 Wet- en regelgeving

Voor het onderhavige plangebied is de onderstaande wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant.

3.1.1 Natura 2000-gebieden

Sommige activiteiten kunnen gevolgen hebben voor Natura 2000-gebieden of bijzondere nationale natuurgebieden. De Omgevingswet (Ow) geeft in hoofdstuk 4 algemene regels over activiteiten in de fysieke leefomgeving, waaronder Natura 2000-activiteiten¹⁵ en activiteiten met mogelijke verslechterende of significant verstorende gevolgen voor een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied. In het Besluit activiteiten leefomgeving (afdeling 11.1) zijn deze activiteiten verder uitgewerkt. Relevant is dat het hierbij gaat om activiteiten die afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kunnen hebben. Daarnaast moet ook rekening worden gehouden met externe werking. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

Specifieke zorgplicht

Er geldt een specifieke zorgplicht voor activiteiten die verslechterende of significant verstorende gevolgen voor een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied kunnen hebben (artikel 11.6 Bal). Deze zorgplicht houdt in dat degene die een dergelijke activiteit verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben met het oog op de natuurbescherming (paragraaf 11.1.2 Bal), maatregelen moet nemen om die gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken of achterwege te laten. Deze plicht houdt in ieder geval in dat wordt nagegaan of op voorhand op grond van objectieve gegevens verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen worden uitgesloten (artikel 11.6, lid 2 Bal). Daarbij moet ook rekening worden gehouden met externe werking. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

Vergunningplicht

Voor het uitvoeren van een Natura 2000-activiteit is in beginsel een omgevingsvergunning ingevolge de Omgevingswet (artikel 11.6) nodig.

Vergunningvrije gevallen

In het Besluit activiteiten leefomgeving zijn daarnaast vergunningvrije gevallen aangewezen waarvoor, zoals de naam al zegt, geen vergunning nodig is. Het gaat hierbij om Natura 2000-activiteiten die zijn aangewezen in een programma, een omgevingsverordening of een ministeriële regeling (artikelen 11.18 tot en met 11.21 Bal).

¹⁵ Voor het begrip Natura 2000-activiteit, zie bijlage bij Omgevingswet artikel 1.1.

3.1.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland. Dit netwerk moet voldoende robuust zijn voor een duurzame verbetering van de omstandigheden voor de wilde flora en fauna en voor natuurlijke leefgemeenschappen. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). De begrenzing en ruimtelijke bescherming van de provinciale NNN en de bijbehorende natuurverbindingen is voor de provincie Fryslân uitgewerkt in de Omgevingsverordening Fryslân 2022.

3.1.3 Natuur buiten het NNN, weidevogelkansgebied en ganzenfoerageergebied

Vanuit de Omgevingsverordening Fryslân wordt voor natuur buiten de NNN-gebieden bij ruimtelijke plannen specifiek ingezet op de bescherming van bestaande natuurgebieden en natuurwaarden in agrarisch gebied en de bescherming van weidevogelkansgebieden en ganzenfoerageergebieden.

3.2 Inventarisatie

De gronden van het plangebied zijn niet aangewezen als beschermde natuurgebieden. Het plangebied ligt 9,4 km noordoostelijk van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Alde Feanen' en 11,6 km oostelijk van Natura 2000-gebied 'Groote Wielen'. Het Lauwersmeer-gebied bevindt zich op circa 16 km. Het dichtstbijzijnde NNN-gebied ligt 700 m westelijk van het plangebied. Direct grenzend aan de oostzijde van het plangebied ligt een klein gebied dat valt onder 'natuur buiten NNN-gebied', en ook op 200 m zuidelijk van het plangebied ligt een gebied dat valt onder 'natuur buiten NNN-gebied'. Het dichtstbijzijnde weidevogelkansgebied ligt 3,8 km noordoostelijk van het plangebied (zie figuur 4). Het dichtstbijzijnde ganzenfoerageergebied ligt 8,6 km zuidwestelijk van het plangebied.

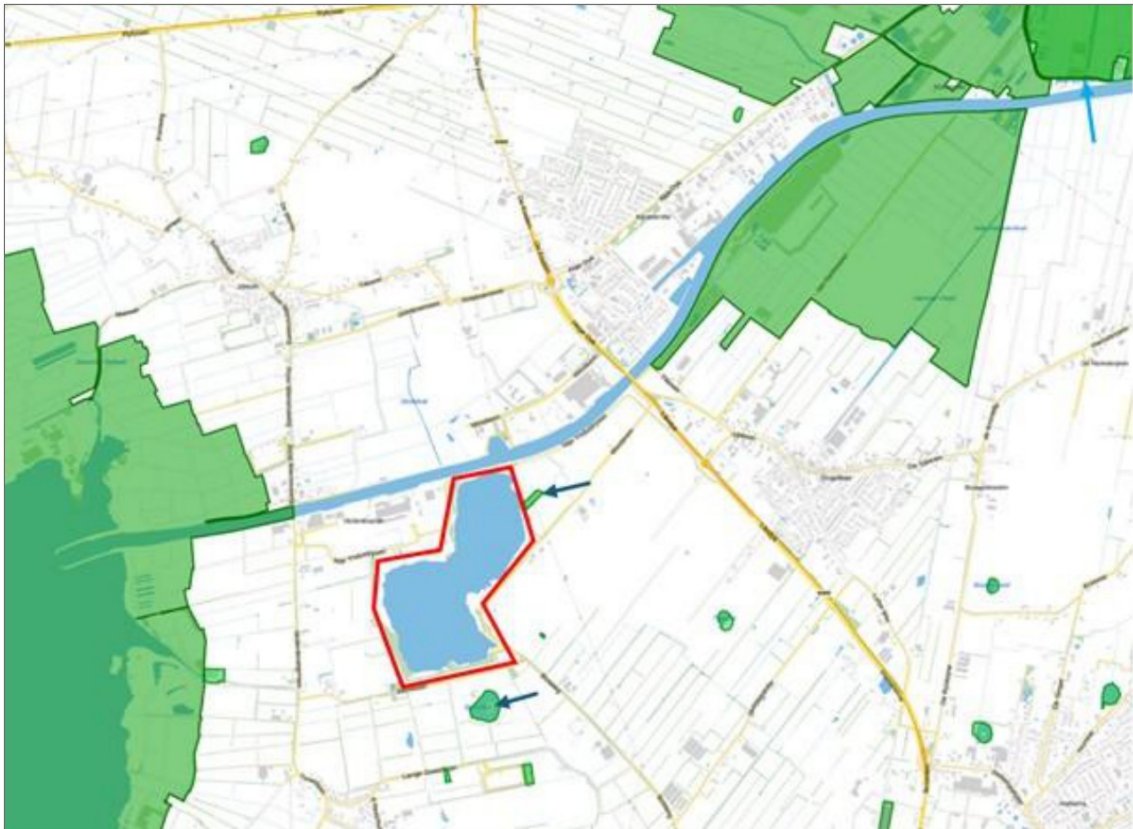

Fig. 4. Ligging van het plangebied (rood omkaderd) met de NNN-gebieden (groen gearceerd) en gebieden buiten NNN (aangegeven met donkerblauwe pijlen). Het weidevogelleefgebied is aangegeven met een lichtblauwe pijl. Bron achtergrond: Regels op de kaart.

3.3 Toetsing

3.3.1 Natura 2000-gebieden

Het plangebied ligt niet direct grenzend aan het Natura 2000-gebieden 'Alde Feanen', 'Groote Wielen' en Lauwersmeer. Het wordt ervan gescheiden door bebouwing, agrarisch gebied en wegen. Hierdoor kunnen de meeste negatieve effecten, zoals verstoring door licht of geluid, worden uitgesloten.

Tijdens de aanlegfase kan wel sprake zijn van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Daarom is een AERIUS-berekening worden uitgevoerd¹⁶. Hieruit blijkt dat er geen sprake is van stikstofdepositie boven 0,00 mol N/ha/ja in stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden van soorten binnen Natura 2000-gebieden.

Vanwege de afstand tot Natura 2000-gebieden zijn effecten op populatiedynamiek voor planten en voor diersoorten met beperkte oppervlakte van leefgebieden op voorhand uitgesloten. Wel is aandacht nodig voor enkele soorten met instandhoudingsdoelen waarvan het leefgebied zich uit kan strekken tot ver buiten de begrenzing van Natura 2000-gebied. Dit betreft meervleermuis en enkele soorten niet-broedvogels, die foerageren en slapen in de wijde omgeving van Natura 2000-gebieden.

¹⁶ BügelHajema Adviseurs (26 maart 2026) AERIUS-berekening zonnepark Skûlenboarch

MEERVLEERMUIS

Meervleermuis heeft een actieradius tot circa 8 km van slaappleatsen. Daardoor hebben in het projectgebied voorkomende exemplaren geen directe relatie met de populatie in Natura 2000-gebieden. In paragraaf 2.3.3. is nader ingegaan op het effect op meervleermuis. Hieruit is gebleken dat er geen negatieve effecten op het foerageergebied van deze soort zullen optreden. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van meervleermuis waarvoor 'Alde Feanen' en 'Groote Wielen' zijn aangewezen zullen dus ook niet optreden.

NIET-BROEDVOGELS

Bij niet-broedvogels gaat het om enkele watervogels, namelijk kolgans, brandgans, smient en grauwe gans, en voor Natura 2000- gebied Lauwersmeer ook kleine zwaan, wilde zwaan en dwerggans. De zandwinplas is vanwege het diepe water niet geschikt als foerageergebied voor bovengenoemde watervogels, maar mogelijk wel als slaappleats. Ook gelden instandhoudingsdoelen voor kuifeend voor Natura 2000-gebieden 'Alde Feanen' en 'Lauwersmeer'. Voor deze soort kan de zandwinplas een alternatieve slaap-en foerageerplaats vormen.

Ganzen, zwanen en smient

De provincie Fryslân (2019) heeft gebieden aangewezen als slaappleats voor ganzen (tevens voor smient). Skûlenboarch is op de kaart niet aangegeven als slaappleats. De dichtstbijzijnde slaappleats betreft het Burgumer Mar circa 2 km ten westen van het projectgebied. Uit deze kaart blijkt ook dat er veel alternatieve slaapplekken in de directe omgeving voorhanden zijn. Zandwinplassen worden vooral als slaappleats door deze soorten gebruikt in gebieden met weinig grotere wateren en vooral in vorstperioden als ondiepe wateren dichtvriezen. In de omgeving van de genoemde Natura 2000-gebieden zijn verscheidene grotere wateren aanwezig die van groter belang voor deze soorten zijn. In het winterhalfjaar blijken volgens de NDFF in de afgelopen vijf jaar de volgende soorten te zijn waargenomen op de zandwinplas van Skûlenboarch: grauwe gans (max. 150 exemplaren,) wilde zwaan (max. acht exemplaren) en kolgans (max. 250 exemplaren). Ook is één waarneming van 300 smienten gedaan (10 januari 2026. Uit de periode 2021 t/m 2024 zijn geen waarnemingen van deze soort bekend. Hoewel Skûlenboarch niet systematisch wordt geteld, duidt dit er op dat grotere aantallen smienten slechts incidenteel aanwezig zijn.

Voor grauwe gans, kolgans en smient zijn de aantallen op de plas relatief hoog, maar deze soorten komen verspreid door Fryslân in grote aantallen voor (tabel 1). Dit geeft aan dat een aantal van 150 grauwe ganzen , 250 kolgansen en 300 smienten zeer laag is in verhouding met de populatie in Fryslân.

Tabel 1. Geschatte aantallen in de winter (Sovon, 2026)

Soort	Populatie in Friesland (geschat, maximum winter)
Smient	160.000
Grauwe gans	61.700
Kolgans	240.000

Van kleine zwaan en dwerggans zijn geen waarnemingen in het projectgebied bekend.

KUIFEEND

Kuifeend komt als niet-broedvogel verspreid in heel Friesland voor, met grotere aantallen vooral in Zuid-West-Friesland¹⁷. Nabij het plangebied is het Burgumer Mar duidelijk het belangrijkste gebied voor kuifeend, waar gemiddeld in de winterperiode circa 750 exemplaren voorkomen.

In de meest nabije Natura 2000-gebieden 'Alde Feanen' en 'Grote Wielen' zijn de aantallen duidelijk lager.

Van kuifeend zijn volgens NDFF in de afgelopen vijf jaar maximaal 25 exemplaren waargenomen in de zandwinplas Skûlenboarch. De zandwinplas Skûlenboarch is maar matig geschikt als foerageergebied voor kuifeend, vanwege de grote diepte (uitgezonderd de randzones) en vanwege de bedrijvigheid en geluid dat dit met zich meebrengt. Voor dagelijkse trek tussen slaap- en foerageerplaatsen (foerageren in Skûlenboarch, slapen in Alde Feanen) is de zandwinplas ook minder geschikt vanwege de grote afstand, en bovendien zijn er andere grote wateren dicht bij de Alde Feanen beschikbaar. Uit voorgaande volgt dat de zandwinplas Skûlenboarch voor kuifeenden matig geschikt is als foerageer- of slaapgebied en dat in de omgeving wateren van grotere omvang en hogere kwaliteit aanwezig zijn, die bovendien dicht bij het Natura 2000-gebied Alde Feanen liggen. Het is zeer onwaarschijnlijk is dat het plangebied een belangrijke functie vervult als alternatief foerageer- of slaapgebied voor kuifeenden die in de Alde Feanen verblijven. Voor kuifeenden die nu gebruik maken van de zandwinplas, blijft ook na aanleg van het zonneveld veel slaap- of foerageergebied beschikbaar. Het zonneveld beslaat maximaal de helft van de zandwinplas (dit is in de vergunningsvoorwaarden geborgd).

Het zuidelijke deel van de plas alsmede een brede oeverzone van circa 30 m blijft open water beschikbaar. Eventuele verstoring door bedrijvigheid zal verminderen doordat de zandwinactiviteiten zijn beëindigd. Daarbij kan ook het zonneveld zelf ook als foerageergebied dienen. Experts verwachten dat zonnevelden goede bevestigingsstructuren kunnen bieden voor mosselen en andere ongewervelden, die weer als voedsel voor watervogels kunnen dienen (Noordhuis e.a., 2020). Kuifeenden worden ook regelmatig waargenomen in de directe omgeving van drijvende zonnepanelen. Voor de gemiddeld in het plangebied aanwezige aantallen kuifeend blijft ruim voldoende foerageergebied aanwezig.

Op basis van deze informatie is de conclusie dat het projectgebied niet van wezenlijk belang is als slaapplaats voor niet-broedvogels met instandhoudingsdoelen voor de omringende, maar op afstand liggende, Natura 2000-gebieden.

3.3.2 Natuurnetwerk Nederland

De plannen leiden niet tot vermindering van de oppervlakte of de samenhang tussen de gebieden van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), weidevogelkansgebieden en ganzenfoerageergebieden. De wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden worden niet aangetast. Negatieve effecten op het NNN, weidevogelkansgebieden en ganzenfoerageergebieden kunnen hierdoor worden uitgesloten.

¹⁷ <https://stats.sovon.nl/stats/soort/2030/?prov=FR>

4 Beschermde houtopstanden

4.1 Wet- en regelgeving

De Omgevingswet (artikel 4.3) geeft aan dat bij algemene maatregel van bestuur (lees: het Bal) regels worden gesteld die gevolgen hebben of kunnen hebben voor de fysieke leefomgeving, waaronder het vellen en beheren van houtopstanden (artikel 4.3, lid 1, sub o Omgevingswet). In het Bal is een regeling opgenomen voor houtopstanden, hout en houtproductie (afdeling 11.3 Bal). Voor het kappen van houtopstanden geldt een algemene meldplicht (artikel 11.126 Bal) en een herplantingsplicht (artikel 11.129 Bal). In artikel 11.111, lid 2 Bal zijn verschillende uitzonderingen voor de meld- en herplantingsplicht opgenomen. Het Bal beschermt dan ook met name bos van minimaal 1.000 m² en bomenrijen van minimaal 21 bomen gelegen buiten de bebouwingscontour houtkap, zoals bedoeld in artikel 5.165b van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). De bebouwingscontour houtkap is vastgelegd in het gemeentelijk omgevingsplan en sluit aan op stedelijk gebied.

4.2 Inventarisatie en toetsing

Het plangebied ligt buiten de bebouwingscontour. In het plangebied is sprake van houtopstanden van meer dan 1000 m² en meerdere rijen bomen van meer dan 20 bomen; hierdoor is sprake van beschermde houtopstanden. Er is echter geen sprake van kap van bomen. Het doen van een kapmelding is niet nodig.

5 Conclusie

5.1 Samenvatting

Voor dit plan is op 4 december 2025 een veldbezoek uitgevoerd en zijn verspreidingsgegevens van beschermde soorten in en rondom het plangebied geraadpleegd via de NDFF. Op basis van het veldbezoek en de verspreidingsgegevens kan worden geconcludeerd dat er geen aanvullende stappen nodig zijn met betrekking tot soorten. Wel moeten zorgplichtmaatregelen in acht worden genomen. Met betrekking tot gebiedsbescherming dient een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd om te controleren op een toename van stikstofdepositie in de nabijheid gelegen Natura 2000-gebieden. In tabel 1 is een overzicht van de te nemen vervolgstappen opgenomen. Deze vervolgstappen worden verder toegelicht in volgende paragrafen.

5.2 Soortenbescherming

Uit de toetsing komt naar voren dat negatieve effecten op beschermde soorten als gevolg van de aanleg van de panelen en de daarbij behorende voorzieningen op voorhand kunnen worden uitgesloten. Er is geen omgevingsvergunning nodig, mits rekening wordt gehouden met de specifieke zorgplicht en er wordt gewerkt volgen het al eerder opgestelde ecologisch werkprotocol met betrekking tot de aanleg en gebruiksfase van het zonnepark¹⁸.

Tabel 1. Overzicht vervolgstappen

Soortgroep	Volgstappen nodig?
Planten	Nee,
Jaarrond beschermde nesten	Nee, wel werkprotocol volgen
Vleermuizen	Nee, wel werkprotocol volgen
Grondgebonden zoogdieren	Nee, wel zorgplicht maatregelen nemen / ecologisch werkprotocol volgen
Amfibieën	Nee, wel zorgplicht maatregelen nemen / ecologisch werkprotocol volgen
Reptielen	Nee
Dagvlinders	Nee
Libellen	Nee
Overige soorten	Ja, zorgplichtmaatregelen nemen voor rode lijstsoorten /ecologisch werkprotocol volgen

5.2.1 Zorgplichtmaatregelen

Voor andere beschermde soorten of rode lijstsoorten is geen omgevingsvergunning nodig, mits bij uitvoering van de werkzaamheden de zorgplichten van de Omgevingswet in acht wordt genomen. Dit kan door ten minste één week voorafgaand aan grondwerkzaamheden graslandvegetaties kort te maaien en bij de werkzaamheden één richting op te werken. Op die manier hebben algemene amfibieën en grondgebonden zoogdiersoorten voldoende tijd zich te verplaatsen naar een locatie

¹⁸ BügelHajema Adviseurs (24-03-2021) Ecologisch werkprotocol Skûlenboarch

buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Ook wordt vergraven grond (met mogelijke zaden) in het plangebied gehouden.

5.3 Gebiedsbescherming

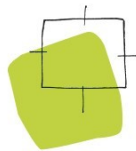
Negatieve effecten ten aanzien van in het kader van beschermde stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden worden uitgesloten. Er worden geen andere negatieve effecten op Natura 2000-gebieden verwacht. Het plan is niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.

5.4 Houtopstanden

Het plan leidt niet tot aantasting van beschermde houtopstanden.

Bijlagen

Bijlage Analyse zeearend

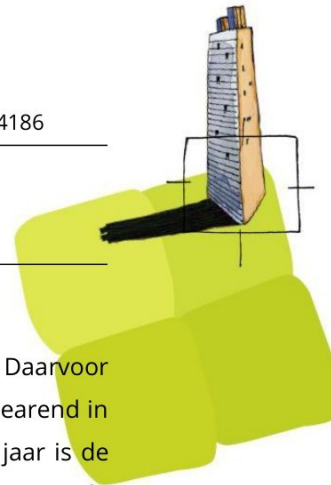

Memo

Projectnummer: P004186

Onderwerp: Effecten drijvend zonnepark Skûlenboarch op zeearend

Datum: 24 april 2026

Soortbeschrijving en verspreiding

De zeearend is de grootste roofvogel van Nederland en broedt sinds 2006 in Nederland. Daarvoor werd deze soort alleen aangetroffen als schaarse wintervogel. De populatietrend van de zeearend in Nederland vertoont een significante toename van meer dan 5% per jaar. In de laatste 12 jaar is de broedpopulatie van de zeearend in Nederland minstens verdubbeld. Ook op lokaal niveau in de provincie Friesland is sprake van een sterke toename van het aantal broedende zeearenden¹. De zeearend heeft in Nederland een gunstige staat van instandhouding². Op dit moment zijn er circa 40 broedvogels bekend in Nederland. Ze gebruiken open, waterrijke gebieden en moerassen met een hoog prooi-aanbod (watervogels, zoals ganzen en eenden). Een nest bevindt zich vaak in rustige, oude bossen in de buurt van hun foerageerplekken. De afstand tussen territoria in Nederland bedraagt hemelsbreed vaak 30–40 km. Het foerageergebied van zeearend beslaat circa 5.000 tot 10.000 ha. Zeearenden leggen regelmatig afstanden van 10 tot 50 kilometer af tussen hun nest en foerageergebied. Daarnaast maken zeearenden ook gebruik van een slaapboom, meestal bij wateren en in de buurt van het nest.

Onderzoek verspreiding gezenderde dieren en gebruik plas

In 2019 en 2021 zijn door de Werkgroep Zeearend Nederland (WZN) jongen vanuit de Lepelaarsplassen en uit de omgeving van Makkum gezenderd. Een mannetje uit de Lepelaarsplassen (geboren in 2019) en een vrouwtje uit Makkum (geboren in 2021) vestigden zich in 2024 als paar in het noorden van Friesland, 50 tot 100 kilometer van hun geboorteplek³. In de periode maart 2024 t/m oktober 2025 zijn door WZN locaties afgelezen van het paar in de omgeving van de zandwinplas Skûlenboarch. Uit deze GPS-gegevens blijkt dat met name twee delen langs de randen van de zandwinplas Skûlenboarch gebruikt worden door het paar en dat er hier ook slaapplekken aanwezig zijn (figuur 1)⁴. In de omgeving zijn ook andere slaapplekken bekend (figuur 2). Zeearend wordt in Fryslân vooral waargenomen in moerassige gebieden en langs randen van plassen (figuur 3).

¹ SOVON (2026) <https://stats.sovon.nl/stats/soort/2430/?prov=FR>, geraadpleegd op 15 april 2026

² <https://stats.sovon.nl/stats/soort/2430>

³ Werkgroep Zeearend Nederland, 2025. Terreingebruik, dispersie en sterfte van jonge Zeearenden uit Nederland. Voortgangsrapport 2024.

⁴ Werkgroep Zeearend Nederland (10 december 2025) Overzicht gebruik zandwinplas Skûlenboarch

In januari 2026 wordt bijna dagelijks één adulte zeearend gezien rondom de zandwinplas (NDFF, 2026). Na deze tijd staan geen zeearend-waarnemingen meer in de NDFF, maar wel nog op waarneming.nl⁵. Het gaat hierbij om twee waarnemingen, van een overvliegende en een jagende zeearend. Uit recente informatie van de Werkgroep Zeearend blijkt dat het paar op dit moment (april 2026) tot broeden is gekomen en kuikens heeft in de Twijzelermeden, een nat weidevogelgebied, op circa 5 kilometer ten noordoosten van Skûlenboarch ⁶. Het is het tweede jaar dat ze hier nestelen. In de periode dat er niet gebroed wordt, worden de bomen langs de plas gebruikt door het zenderpaar (mededeling WZN). De zandwinplas Skûlenboarch is daarmee onderdeel van het territorium van dit paar.

In de aangeleverde informatie door WZN worden ook bezoeken van twee andere zeearenden genoemd. Het gaat hierbij om een bezoek van een zendervogel uit het Eemmeer (op 15 juli 2021) en een vogel uit het Lauwersmeer (op 24 maart 2023). Bezoeken van andere, niet gezenderde zeearenden komen waarschijnlijk ook voor; de aantallen zeearenden in Nederland nemen toe en jonge vogels gaan op zoek naar een territorium en foerageergebied. Omdat zeearenden zeer territoriale vogels zijn tijdens hun broedperiode zal dit om kortstondige bezoeken gaan. Dit beeld wordt bevestigd door de waarnemingen in de NDFF en waarneming.nl.

⁵ Het valideren van waarnemingen in waarneming.nl naar de NDFF duurt een tijd, waardoor deze nog niet zichtbaar zijn in de NDFF.

⁶ R. Kleefstra, per e-mail d.d. 10-4-2026

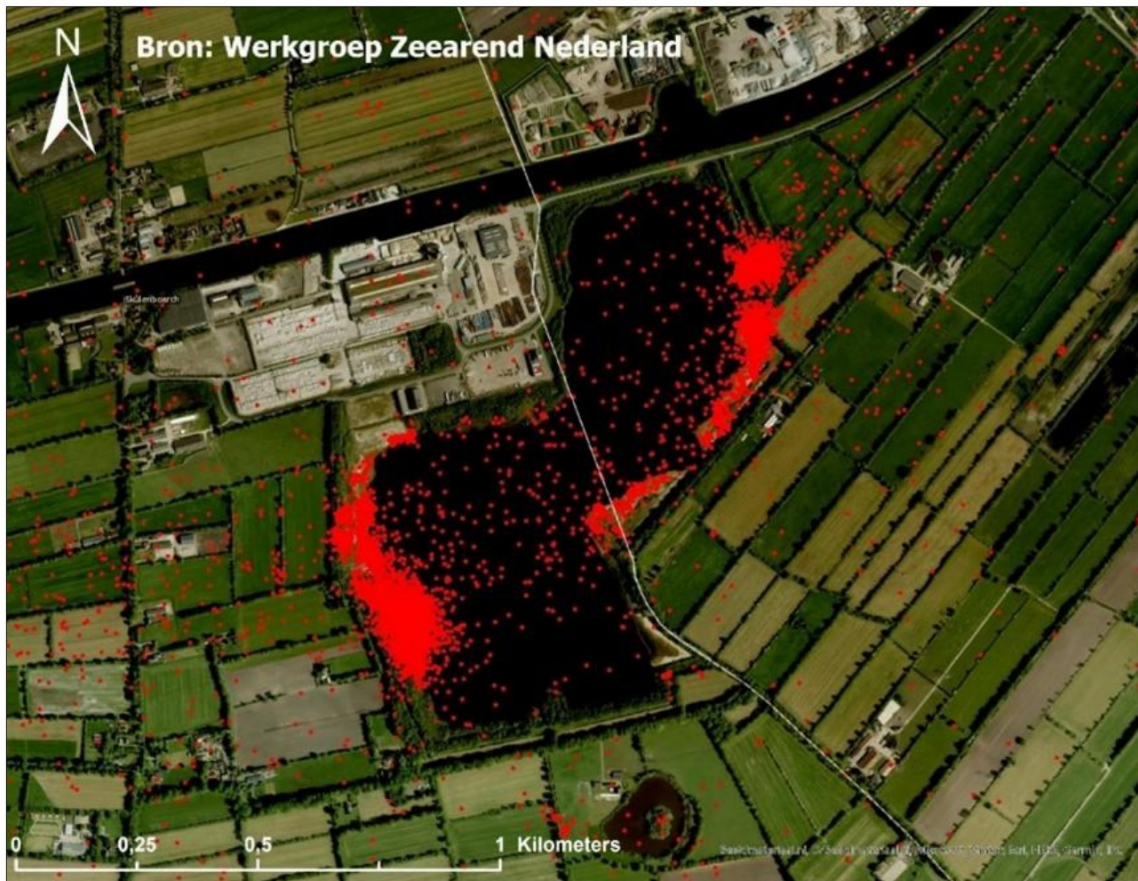
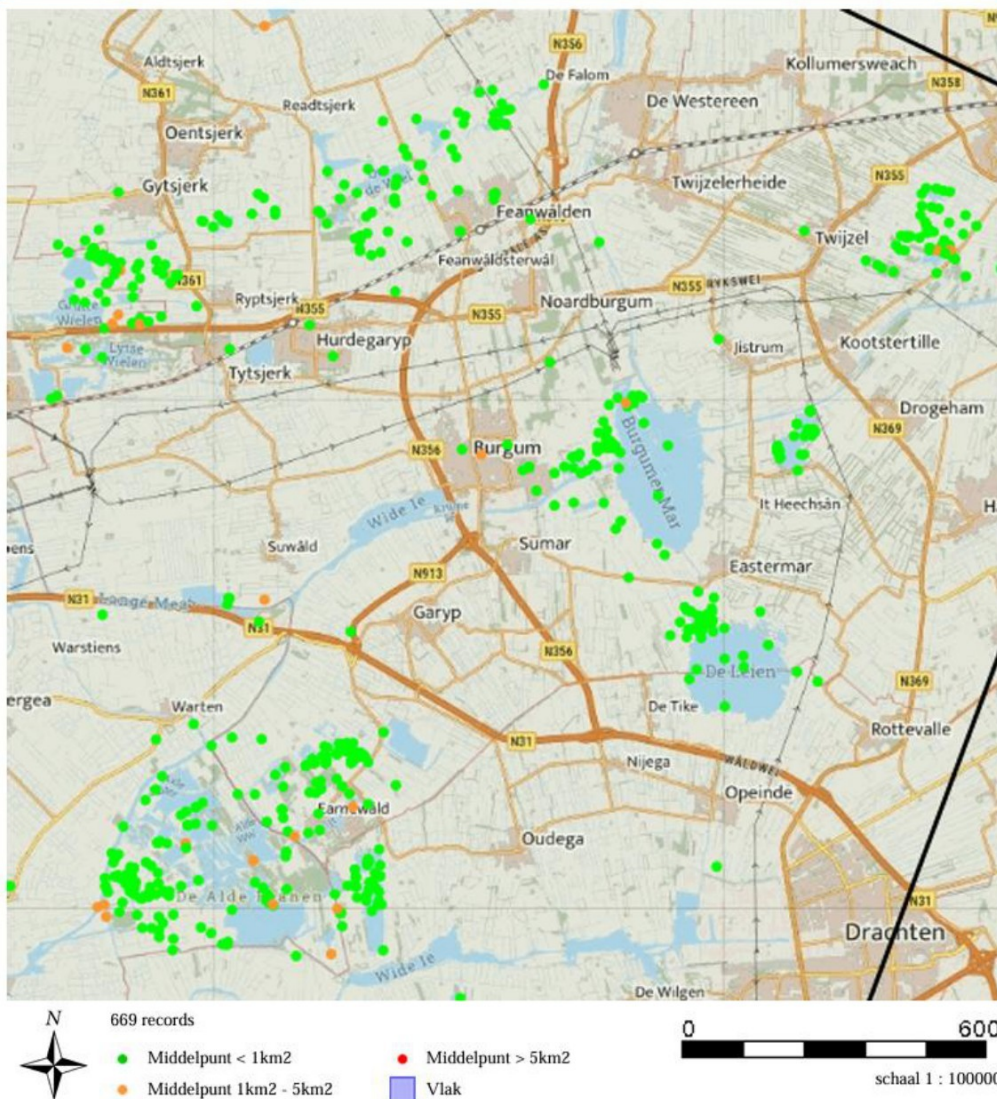

Fig. 1. GPS-posities van Zearend man en vrouw met zender in de omgeving van Skûlenboarch in de periode maart 2024 tot en met oktober 2025.

Fig. 2. Lokale slaappleatsen rondom Skûlenboarch

verspreiding zeearend 2023-2026

De NDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in Nederland. Nieuwe gegevens worden met regelmatig toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door soortexperts gevalideerd. Nader (veld-)onderzoek kan noodzakelijk zijn om aanwezigheid van een soort te bevestigen of uit te sluiten.

23 april 2026 14:07:06

1

Auteur: [REDACTED]

Fig. 3. Waarnemingen van zeearend tussen 1 januari 2024 en heden.

Wettelijk kader

In de Omgevingsverordening 2022, provincie Fryslân, Afd. 5.6 en Bijlage 5.7 is de zeearend opgenomen als vogelsoort met een jaarrond beschermd nest van categorie 4. Onder deze categorie vallen nesten van vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen. Bij aantasting van het nest en/of zodanige aantasting van functioneel leefgebied dat het nest of de slaappleats zijn functie verliest is een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit noodzakelijk.

Toetsing aan de wetgeving

Uit de gegevens is op te maken dat de zandwinplas een onderdeel uitmaakt van het territorium van een broedpaar zeearenden, waar ze buiten de broedperiode slapen en ook foerageren. Incidenteel wordt het gebruikt als foerageergebied van enkele andere exemplaren. Om te beoordelen of de ontwikkelingen een negatief effect hebben op de slaappleats en het nest, is het gebruik van de zandwinplas geanalyseerd.

Uit de analyse blijkt dat het broedpaar voornamelijk de randen van de plas Skûlenboarch bezoekt en hier zeer waarschijnlijk foerageert vanuit hun slaapbomen. Op deze plekken worden geen zonnepanelen geplaatst. Daarnaast blijft circa 10 hectare open water aanwezig. Er is daarmee geen sprake van verlies van essentieel foerageergebied.

Door het aanleggen van een rietkraag ten zuiden van het zonneveld wordt nog het gebied van 10 hectare aantrekkelijker voor watervogels en daarmee geschikter als foerageergebied voor zeearend.

Binnen 15 kilometer van Skûlenboarch is daarnaast hoogwaardiger, moerasachtiger gebied dan de zandwinplas aanwezig om te foerageren: Burgumer Mar, Twijzelmieden, omgeving het Hossebos, Alde Feanen en Groote Wielen. Uit gegevens van de NDFF blijkt ook dat de waarnemingen van zeearend zich in meer moerasachtige gebieden concentreren (figuur 3).

In moerasachtige gebieden en natte graslanden zijn grote aantallen eenden en ganzen te vinden. Deze foerageergebieden vallen ruim binnen de marge van de foerageerafstanden van 10 tot 50 kilometer. Op basis van het grote bereik van het foerageergebied van een zeearend, de afstanden die ze regelmatig afleggen tussen het nest en het foerageergebied en het aanbod aan (hoogwaardigere) alternatieven in de omgeving, zal het verlies van foerageergebied midden op de plas niet leiden tot negatieve effecten op de slaappleats van zeearend en het nest.

Daarnaast worden de aanlegwerkzaamheden tijdens het broedseizoen van zeearend uitgevoerd (wanneer ze niet in de bomen slapen), waardoor er ook geen verstoring van slapende vogels plaatsvindt. Onderhoudswerkzaamheden zullen niet zorgen voor zodanige verstoring dat de slaapboom verlaten wordt. De onderhoudswerkzaamheden worden uitgevoerd volgens het ecologisch werkprotocol. De richtlijnen ten aanzien van broedvogels, zoals het uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden overdag, gelden daarmee ook voor zeearend.

Conclusie

Hoewel het voorgenomen plan leidt tot enig verlies van foerageergebied voor de zeearend, betreft dit een verlies van beperkte omvang. In de directe omgeving is ruim voldoende alternatief, kwalitatief hoogwaardiger functioneel leefgebied beschikbaar, waardoor er geen negatieve effecten op de slaapplaatsen en het nest te verwachten zijn. Er is geen omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig voor zeearend.

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

P Art. 5.1 lid 5

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de onevenredige benadeling welke, in uitzonderlijke gevallen, wordt toegebracht aan een ander belang dan genoemd in art. 5.1 de leden 1 en 2, bij andere informatie dan milieu-informatie.